

РЕШЕНИЕ

№ 3905

гр. София, 05.02.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 18.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева, като разгледа дело номер **6872** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл. 145 - 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 190б от Закона за водите (ЗВ).

Образувано е по жалба на Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовирите“ (ДПУСЯ) срещу Предписанията в раздел V, т. 1 и т. 2 от Констативен протокол (КП) № 06-01-63/15.05.2024 г., съставен от инспектори в Регионален отдел „Югоизточна България“ офис Б. на Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“ към Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН).

Жалбоподателят Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“, чрез пълномощника юрисконсулт В. В., оспорва дадените предписания като нищожен, евентуално като незаконосъобразен административен акт. Навежда аргументи за липсата на компетентност на органа да издаде оспорваното предписание, тъй като това е в правомощията на комисията по чл. 138а, ал. 3 ЗВ. Смята, че предписанията са издадени от административен орган, който не е материално компетентен. Претендира разноски.

Ответникът - инспектори в Регионален отдел „Югоизточна България“ на Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“ към Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН), чрез процесуалния представител юрисконсулт Е. З., представят писмено становище за неоснователност на жалбата, в което излагат подробни аргументи относно компетентността на органа и

съответствието на акта с материалноправните разпоредби и с целта на закона. Позовават се на практика на Административен съд София-град. Претендират разноски.

Съдът приема за установено:

Жалбата е процесуално допустима. Оспорените предписания представляват индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК, във вр. чл. 190а, ал. 1, т. 3 ЗВ. КП е съставен от административен орган и съдържа разпоредителна част, създаваща конкретни задължения за адресата. Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Установени факти:

Не е спорно обстоятелството, че язовир „Кафалъ гьол - 108“, в землището на [населено място], [община], област Б., е предоставен за управление и стопанисване на ДПУСЯ, което също е оператор на язовирната стена и на съоръженията към нея. Язовирът е класифициран в трета ниска степен на потенциална опасност съгласно чл. 141б, ал. 1, т. 3 ЗВ.

На 15.05.2024 г. била извършена проверка на техническото и експлоатационно състояние на язовира от инспекторите инж. В. В. А. и Д. И. Д.. Проверката е извършена и в присъствието на експерт хидроинженер в ТП Б. към ДПУСЯ. Констатирани са следните обстоятелства: корона – гъсто обрасла с дървесна и храстовидна растителност; не може да се извърши цялостен оглед на короната поради наличието на гъста растителност; въздушен откос – гъсто обрасъл с храстовидна и дървесна растителност; не може да се извърши цялостен оглед поради наличието на гъста растителност; воден откос - не се констатира наличие на броня; откосът е гъсто обрасъл с храстовидна и дървесна растителност; не може да се извърши цялостен оглед поради наличието на гъста растителност; брегове на водохранилището – полегати, обрасли с храстовидна растителност; не се наблюдават свлачища и срутища; преливник и отводящ канал – поради гъстото обрастване на язовирната стена с дървесна и храстовидна растителност не е възможен пълен обход и оглед на съоръжението; язовирна стена – неизправно-частично работоспособна; основен изпускател – тръбен, 1 бр. стоманена тръба с ф 300 mm; входна шахта с нарушена конструкция, частично запълнена със земна маса, няма дамбалкени и решетка, няма монтиран спирателен кран на изхода на тръбата, изходната тръба е частично затлачена; изходна шахта на основания изпускател – бетонна, двукамерна, без капак, в лошо техническо състояние, без монтиран спирателен кран; не се констатира преливник; отводящ канал – на място не се констатира наличие на обособено речно корито след язовирната стена. Съгласно протокол № 08-БМ-Кафалъ гьол-108-001 от 19.04.2024 г. за извършени пробни манипулации, не е възможно извършването на пробни манипулации; затворени органи, клапи на преливника – няма.

Резултатите от тази проверка са обективирани в оспорения констативен протокол. За осъществяване на безопасна техническа експлоатация на язовира и относно техническата документация на ДПУСЯ, в раздел V, т. 1 и т. 2 са дадени следните предписания: т. 1 По техническата документация: 1.1. Да се извърши геодезическо заснемане на язовира (височина на стената, откоси, характерни коти, съоръжения); 1.2. Изготвяне на инвестиционен проект – заснемане, който да е одобрен по реда на чл. 145, ал. 5 ЗУТ; 1.3. Да се предоставят изчисления за определяне на площта на водосборния басейн, пълнеща деривация; т. 2 По осъществяване на безопасна техническа експлоатация: 2.1. Да се почисти язовирната стена (корона, воден и

въздушен откос) от храстовидна и дървесна растителност; 2.2. Изготвяне на характеристични криви за залетите площи и завирените обеми, същите да се отразят в инструкцията за експлоатация на язовира. Срокът за изпълнение на предписанията е 25.11.2024 г.

По делото е представена заповед № 2010-181/23.03.2023 г. на председателя на ДАМТН (т. 5), съгласно която инспектори инж. В. В. А. и Д. И. Д. (т. 46 и т. 49) са оправомощени да дават предписания на собствениците на язовирни стени и/или на съоръженията към тях, както и да определят срок за тяхното изпълнение.

Правни изводи:

По допустимостта на жалбата

Жалбата е подадена в срок, от лице, което има правен интерес от оспорването, срещу акт, който подлежи на съдебен контрол, поради което съдът я приема за процесуално допустима.

По основателността на жалбата

1. Оспореният административен акт е издаден от компетентен административен орган в кръга на предоставените му правомощия.

Съгласно чл. 10, ал. 4 ЗВ политиката, свързана с контрола върху техническото състояние и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях, се осъществява от председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

Възможността председателят на ДАМТН или оправомощени от него длъжностни лица да издават констативни протоколи е уредена в чл. 190, ал. 4, т. 2 ЗВ, като в чл. 190б, ал. 1 и ал. 2 от същия закон е регламентиран специален ред за издаване, срок за съставяне и съдържание на констативния протокол.

Съгласно чл. 190а, ал. 1, т. 3 ЗВ председателят на ДАМТН или оправомощените от него длъжностни лица имат право да дават предписания на собствениците на язовирни стени и/или на съоръженията към тях съобразно правомощията си по този закон и наредбата, включително за извършване на мерки и действия за изясняване на техническото състояние и на условията за експлоатация на контролираните обекти, с изключение на язовирите по приложение № 1 към чл. 13, т. 1, за намаляване на водните обеми, за което уведомява съответната басейнова дирекция, както и да определят срок за тяхното изпълнение.

Аналогична е разпоредбата на чл. 117, т. 3 от Наредбата за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях и за осъществяване на контрол за техническото им състояние (Наредбата), според която при изпълнението на правомощията по чл. 116 контролните органи от ДАМТН имат право да дават предписания на собствениците на язовирни стени и/или съоръженията към тях съобразно правомощията си по Закона за водите и тази наредба, както и да определят срок за тяхното изпълнение.

Комисиите по чл. 138а, ал. 3 ЗВ се назначават от областния управител на съответната област и включват в състава си представители на ДАМТН, Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ на Министерството на вътрешните работи и съответните областна администрация, басейнова дирекция и община. За съоръженията по чл. 141б, ал. 1, т. 1 и 2 – комисията трябва да извършва проверки веднъж годишно, а за тези по чл. 141б, ал. 1, т. 3, какъвто е язовир „Кафалъ гьол - 108“ - веднъж на три години.

Контролните правомощия на междуведомствената комисия по чл. 138а ЗВ не лишават

от компетентност органите на ДАМТН, която почива на самостоятелно основание. Целта на закона да се гарантира безопасната експлоатация на язовирите изисква по-оперативен контрол, поради което е допустимо съвместяването на компетентности между различни органи.

Съгласно чл. 141, ал. 1, т. 1 ЗВ, всички собственици на водностопански системи и хидротехнически съоръжения, включително на язовирни стени и/ или съоръженията към тях, са длъжни да осигурят поддържането им в техническа изправност. В частност, жалбоподателят е държавно предприятие, чиито основен предмет на дейност е комплексното управление на язовири – чл. 139а, ал. 1 и ал. 3 ЗВ. Тълкуването в съответствие с чл. 46, ал. 1 ЗНА налага извода, че предприятието дължи да осигури техническа изправност на управляваните от него язовири. Така предписаното от закона тълкуване означава и, че разпоредбата на чл. 141а, ал. 3 ЗВ не изключва правомощието на лицата по чл. 190, ал. 4 ЗВ да дадат предписания от вида на процесните в случай, че установят несъответствие на конкретен обект с изискванията, установени в ЗВ и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Така, изрично в чл. 108, ал. 3, т. 2 от Наредбата е посочено, че ДАМТН извършва проверки на техническото състояние и безопасната експлоатация на язовирните стени и съоръженията към тях веднъж на три години, когато язовирът е с ниска степен на потенциална опасност. По-специално относно чл. 141а, ал. 3 ЗВ следва да се отбележи и, че тя следва да бъде тълкувана в съответствие както с целта на закона, така и със следващата ал. 4, съгласно която: „За техническата изправност и безопасната експлоатация на язовирите по ал. 3 отговарят собствениците. Те не са длъжни да възлагат стопанисването, поддържането и осъществяването на техническата експлоатация на язовирната стена и съоръженията към нея на лице, което отговаря на изискванията за оператор на язовирна стена“. Това означава, че изключението по чл. 141а, ал. 3 ЗВ не се отнася до изваждане на посочените язовири изобщо извън обхвата на контрол и задължения на собствениците, а последните имат възможността да изпълняват задълженията си посредством лица, които могат и да не отговарят на специалните изисквания за оператор на язовирна стена. Неговите задължения и отговорности са установени в Наредбата – чл. 138в, ал. 5 ЗВ. Систематичното тълкуване на ал. 3 и ал. 4 на чл. 141а ЗВ налага извода, че собственикът на язовира може да възложи изпълнението на дейностите, необходими за поддържане на съоръжението в изискуемото състояние и на лице, което не е хидроспециалист, съответно - не разполага с такъв служител. Дори да се приеме, че язовирът е малък и с ниска опасност, тези му свойства не освобождават собственика от задължението да го поддържа в изправност. Същите задължения предприятието има и като собственик на основание чл. 7 и чл. 54 от Наредбата.

2. Спазени са изискванията за форма и съдържание на акта. Мотиви се съдържат както в самия акт, така и в приложените писмени доказателства към административната преписка. Актът е мотивиран в достатъчна степен, за да може да се установи волята на органа и жалбоподателят да разбере фактическите и правните основания за издаването му.

3. Не се установява допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила. Фактическите установявания в административното производство относно състоянието на язовира не се оспорват с жалбата до съда.

4. Оспорваният акт съответства на материалния закон.

Даденото предписание има характер на принудителна административна мярка с превантивен характер.

Според чл. 4, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях и за осъществяване на контрол за техническото им състояние (Наредбата), собственикът на язовира стопанисва, поддържа, организира, провежда, ръководи и осъществява техническата и безопасната му експлоатация и опазването на околната среда. Съгласно чл. 7 от Наредбата собственикът отговаря за изпълнението на всички изисквания по ЗВ осигуряването на безопасна експлоатация на язовирите. В случая ДПУСЯ е адресат на посочените норми, тъй като според чл. 139д ЗВ при осъществяването на своята дейност има правата и задълженията на собственик на язовирните стени и съоръженията към тях.

Съгласно разпоредбата на чл. 106, ал. 1 от Наредбата, собствениците на съществуващи язовири (с изключение на посочените по чл. 3, ал. 2), намиращи се в експлоатация, за които няма проектна документация и липсват данни за размерите на язовирната стена, за завирения обем на водохранилището, параметрите и пропускателната способност на облекчителните съоръжения, водосборния басейн, извършват:

1. геодезическо заснемане на язовира (височина на стената, откоси, характерн коти, съоръжения);
2. изготвяне на инвестиционен проект - заснемане, който да бъде одобрен по реда на чл. 145, ал. 5 от Закона за устройство на територията;
3. изготвяне на характеристичните криви за залетите площи и завирените обеми на водохранилището;
4. определяне на площта и основните физико-географски характеристики на водосборния басейн, пълнеща деривация;
5. привеждане на язовира в съответствие с изискванията на Наредба № 7 от 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.

Именно в тази връзка са предписанията по т. 1, т. 1 – 3 и т. 2. 2. от КП № 06-01-63/15.05.2024 г. и целят да задължат собственика на язовира да възложи изготвянето на съответната проектна документация.

В глава Втора, Раздел I от Наредбата са регламентирани изисквания за гарантиране сигурността на язовирите, язовирните стени и съоръженията към тях в условията на експлоатация.

Короната, водният и въздушният откос са елементи от язовирната стена. В случая всички елементи са гъсто обрасли с храстовидна и дървесна растителност. Нарушаването на повърхността на насипните язовирни стени, както и наличието на дървесна и храстовидна растителност е изрично забранено от разпоредбата на чл. 144, ал. 2 във вр. ал. 1 ЗВ. Видно от констатациите на проверяващите основният изпускател е тръбен, с диаметър ϕ 300 мм, като е установено наличие на входна шахта с нарушена конструкция, частично запълнена със земна маса. Обрастването на въздушния, водния откос на язовирната стена с дървета и храсти, води до нарушаване на целостта на насипа, увеличаване на филтрацията на вода през нея, вследствие на което може да се наруши устойчивостта и сигурността на хидротехническото съоръжение. Когато откосът е обрасъл с храстовидна и дървесна растителност не може да се установи има ли филтрация на вода или деформация на откоса. Наличието

на мокри петна, филтрацията и деформации по откосите на язовирната стена, могат да доведат до нарушения в нейната цялост. Гъстата храстовидна и дървесна растителност следва да бъде премахната, а действията за това се определят като едно обичайно поддържане на обекта и са свързани със задълженията да се полага грижата на добър стопанин.

Видно от посочения анализ за техническото състояние, за поддържане на нормалната експлоатация е прието, че в инструкцията за експлоатация на язовира следва да се отразят характеристичните криви за залетите площи и завирените обеми.

Следователно, предписанията, дадени в оспорения констативен протокол, са в съответствие с материалноправните разпоредби на закона.

5. Оспореният акт е съответен на целта на закона.

Целта на ЗВ и наредбата е да осигурява защитата на живота и здравето на населението, опазването на околната среда и имуществото при експлоатацията на водоемите. Дадените предписания са именно за постигане на тази законова цел и в частност: да се осигури безопасната техническа експлоатация на хидротехническото съоръжение. Осигуряване на безопасно техническо състояние на язовирите и язовирните стени към тях са свързани с човешкия живот и здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност. Възникването на една такава непосредствена опасност може да е в резултат именно от действие или бездействие на собственика на съответния неизправен язовир, поради което сериозността на евентуалните вредни последици от недоброто техническо състояние на язовирните стени, поражда задължения на собствениците на язовирните стени и съоръженията към тях да изпълняват дадените предписания от контролните органи. Необходимостта от даването на задължителни предписания, които следва да се изпълнят в кратки срокове, е изключително важно, защото когато една язовирна стена е в неизправно техническо състояние, то това поражда опасност на живота и здравето на населението. Собственикът на язовира трябва да изпълнява задълженията си и да поддържа язовирното съоръжение в оптимално и изправно техническо състояние.

Поради липсата на отменителни основания по чл. 146 АПК, жалбата се отхвърля.

Разноски:

При този изход на спора разноските се поставят в тежест на жалбоподателя. На основание чл. 143, ал. 3 АПК жалбоподателят следва да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лева, определено съгласно чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Държавното предприятие „Управление и стопанисване на язовирите“ срещу Предписанията в раздел V, т. 1 и т. 2 от Констативен протокол № 06-01-63/15.05.2024 г., съставен от инспектори в Регионален отдел „Югоизточна България“ офис Б. на Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“ към Държавна агенция за метрологичен и технически надзор.

ОСЪЖДА Държавното предприятие „Управление и стопанисване на язовирите“ да заплати на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор сумата в размер на 100 лева, представляваща направени по делото разноски.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд с касационна жалба, подадена чрез Административен съд София-град в 14-дневен срок от

съобщаването му.

Съдия: